

Slutenvårdade självmordsförsök och livsstilstyper. Om skillnader i förekomst och utveckling över tid i Stockholms län.

Självord och självmordsförsök är ett stort folkhälsoproblem. Förekomsten av självmordsförsök varierar mellan geografiska områden och över tid. Syftet med följande presentation är se om det finns skillnader i förekomst som eventuellt kan bero på vilken typ av livsstil som befolkningen i området karakteriseras av. Livsstil är en typ av indelning där, förutom socioekonomiska data, befolkningen även karakteriseras utifrån uppgifter om levnadsförhållanden. Presentationen omfattar perioden 2003-2008 i Stockholms län.

Data och definitioner

Data om slutenvårdade självmordsförsök har hämtats från slutenvårdsregistret i VAL, Stockholms läns landstings (SLL) hälso- och sjukvårdsdataregister. Självordsförsök är de vårdtillfällen där koden för den yttre skadan är X60-X84 (avsiktligt destruktiv handling) och Y10-Y34 (skadehändelse med oklar avsikt) enligt sjukdomsklassifikationen ICD-10 (1). Data har sedan bearbetats så att varje individ bara förekommer en gång per år oavsett hur många försök som denne gjorde under året. Befolkningsuppgifterna kommer från Områdesdatabasen som sköts av SLL:s Regionplanekontor (2). Både slutenvårdsdata och befolkningsuppgifter går att få på basområdesnivå. Basområde (ca 1300) är den minsta geografiska indelningen som används inom landstinget.

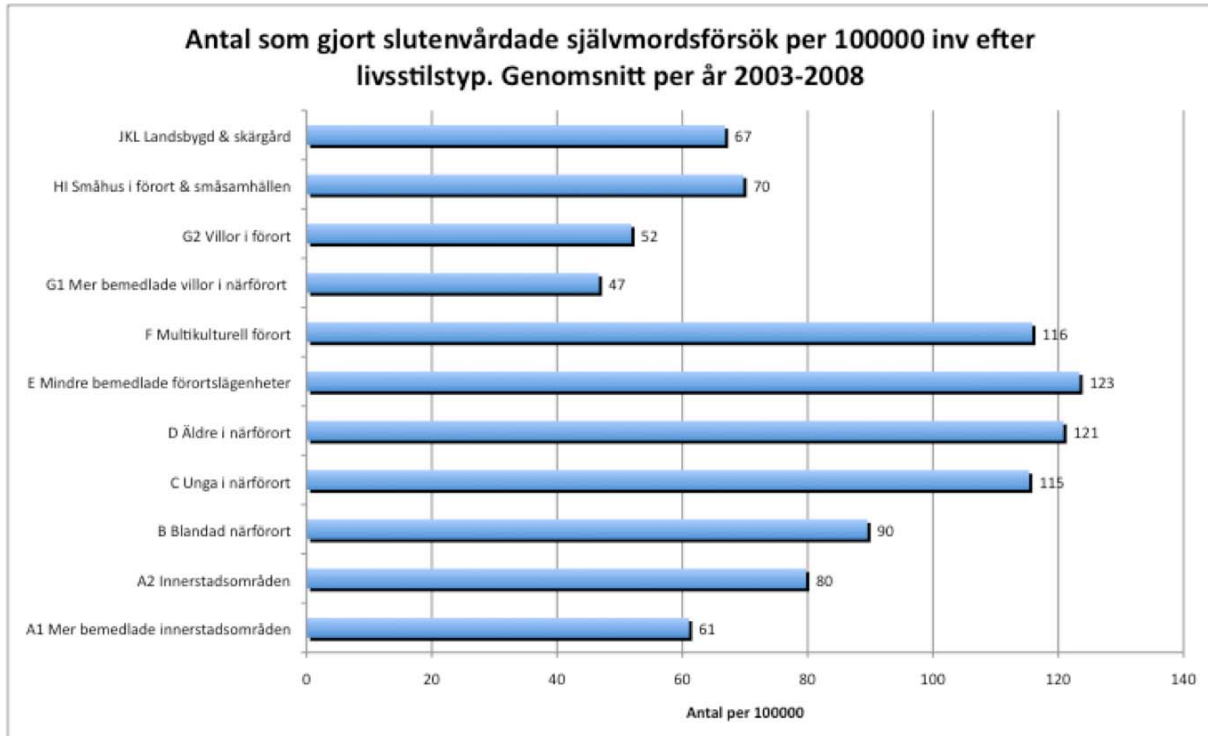
Livsstilstyper

Livsstilstyperna bygger på en indelning av befolkningen i Stockholms län efter livsstilar (Stockholmsmosaiken) som görs av företaget Experian (3) på uppdrag av SLL. Små geografiska områden grupperas efter befolkningens sociodemografiska och ekonomiska struktur. Till denna indelning kopplas sedan uppgifter om konsumtionsmönster, medievanor, resvanor m.m. och resultatet blir en indelning i 11 olika grupper. Gruppernas beteckningar är: A1 Mer bemedlade innerstadsområden, A2 Innerstadsområden, B Blandad närförort, C Unga i närförort, D Äldre i närförort, E Mindre bemedlade förortslägenheter, F Multikulturell förort, G1 Mer bemedlade villor i närförort, G2 Villor i förort, HI Småhus i förort & småsamhällen samt JKL Landsbygd & skärgård. Redovisningen utgår från den indelning som gjordes 2009 men avsikten är att den ska uppdateras regelbundet med så aktuella data som möjligt. Vart och ett av länets basområden hänförs sedan till någon av dessa grupper.

De små geografiska områden som används i Mosaicarbetet är betydligt fler än antalet basområden. Vilken livsstilstyp basområdet slutligen hänförs till beror enkelt uttryckt på vilken av dem som är den vanligaste förekommande inom basområdet. Både slutenvårdsdata och befolkningsdata kan hänföras för basområden och på det viset kan varje slutenvårdat självmordsförsök kopplas till en livsstilstyp.

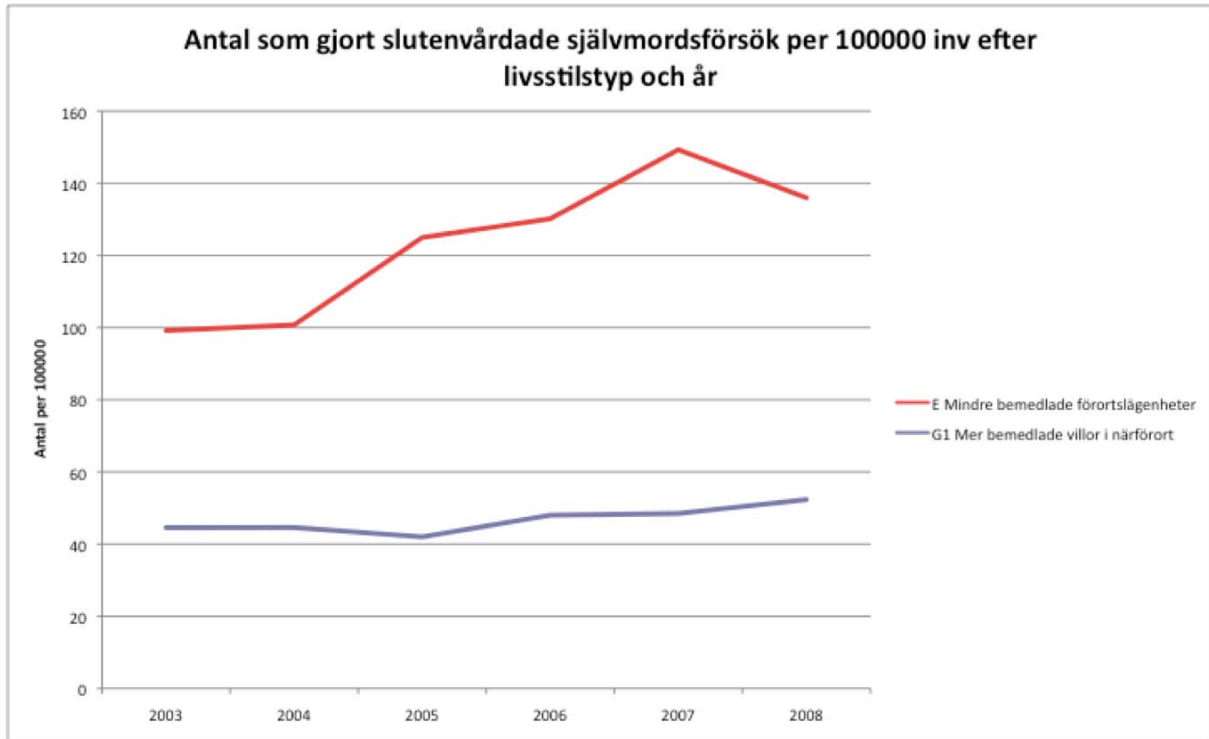
Resultat

Figur 1

Figur 1 visar att det är markanta skillnader i andel individer som gör självmordsförsök med avseende på livsstilstyp. Andelen är störst i områden av typen "Mindre bemedlade förortslägenheter" och minst i "Mer bemedlade villor i närförort", skillnaden är i genomsnitt 76 individer per 100000 under perioden. Även i områden av typen "Multikulturell förort", "Äldre i närförort" och "Unga i närförort" är andelen hög.

Figur 2 Jämförelse mellan de två livsstilstyper med lägst resp. högst antal individer som gjort slutenvårdade självmordsförsök per 100000 i befolkningen

I områden av typen "E Mindre bemedlade förortslägenheter" ökade andelen påtagligt mellan 2004 och 2007. Även i "G1 Mer bemedlade villor i närförort" ökar andelen men ökningen är jämförelsevis marginell.

Reflektion

Resultatet ska bedömas utifrån det faktum att ca 60 % av samtliga självmordsförsök slutenvårdas så mörkertalet är stort. Skillnaderna är ändå stora och utvecklingen i de grupper mellan vilka skillnaden är störst ser olika ut. Hur kan informationen användas i det självmordsförebyggande arbetet? Utan att dra alltför långtgående slutsatser finns det väl ändå tecken som tyder på att resurser behöver satsas inom de områden där den vanligaste livsstilstypen är "E Mindre bemedlade förortslägenheter", "C Unga i närförort", "D Äldre i närförort" och "F Multikulturell förort".

Kontaktinformation

Nils Larsson

Avdelningen för tillämpat folkhälsoarbete, Institutionen för folkhälsovetenskap, Karolinska Institutet, Karolinska Institutets folkhälsoakademi.

e-post: nils.larsson@ki.se

Referenser

1. Sök efter "Diagnoskoder" på Socialstyrelsens webbplats www.socialstyrelsen.se
2. Regionplanekontoret: www.regionplanekontoret.sll.se
3. Experian AB. Hemsida: www.experian.se

Bilaga

Tabell Antal individer som gjort självmordsförsök efter år och livsstil i Stockholms län

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A1 Mer bemedlade innerstadsområden	113	118	137	105	111	116
A2 Innerstadsområden	133	143	153	137	126	133
B Blandad närförort	205	210	205	215	253	236
C Unga i närförort	45	52	51	41	49	45
D Äldre i närförort	233	233	257	308	302	313
E Mindre bemedlade förortslägenheter	101	103	128	135	157	144
F Multikulturell förort	307	286	275	255	282	331
G1 Mer bemedlade villor i närförort	162	164	157	182	187	205
G2 Villor i förort	51	54	58	66	67	65
HI Småhus i förort & småsamhällen	58	52	48	70	63	67
JKL Landsbygd & skärgård	47	61	78	66	70	67

Tabell Befolkning efter år och livsstil i Stockholms län

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A1 Mer bemedlade innerstadsområden	182172	185298	189308	193077	196866	201774
A2 Innerstadsområden	166645	168883	170525	172973	176439	180438
B Blandad närförort	242082	242413	243599	245960	249016	254518
C Unga i närförort	40112	40210	40350	40845	41486	42589
D Äldre i närförort	222815	223161	223825	227048	230101	233194
E Mindre bemedlade förortslägenheter	101844	102235	102427	103716	105167	105903
F Multikulturell förort	248106	246080	245355	249330	253092	255931
G1 Mer bemedlade villor i närförort	363443	367706	373916	379071	385680	391753
G2 Villor i förort	111836	113068	114585	116697	118470	120342
HI Småhus i förort & småsamhällen	84280	84612	84883	85373	86422	87343
JKL Landsbygd & skärgård	93494	94985	96219	97307	99008	100454

Tabell Antal individer per 100000 invånare som gjort självmordsförsök efter år och livsstil i Stockholms län

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A1 Mer bemedlade innerstadsområden	62	64	72	54	56	57
A2 Innerstadsområden	80	85	90	79	71	74
B Blandad närförort	85	87	84	87	102	93
C Unga i närförort	112	129	126	100	118	106
D Äldre i närförort	105	104	115	136	131	134
E Mindre bemedlade förortslägenheter	99	101	125	130	149	136
F Multikulturell förort	124	116	112	102	111	129
G1 Mer bemedlade villor i närförort	45	45	42	48	48	52
G2 Villor i förort	46	48	51	57	57	54
HI Småhus i förort & småsamhällen	69	61	57	82	73	77
JKL Landsbygd & skärgård	50	64	81	68	71	67

Bild 1 Karta över basområden efter livsstilstyp

